

- dilatometerns membran har tryckts ut 1,1 mm.

Två tryckslangar behövs för att utföra försöket:

- Tryckslang 1 från gastuben till mätinstrument
- Tryckslang 2 från mätinstrument till dilatometern. Denna tryckslang innehåller också elledning för signalkretsen. Fel i tryckslang 2 kan sällan avhjälpas i fält. En extra slang bör därför finnas med i reserv.

Gastuben innehåller kvävgas (nitrogen) eller torr komprimerad luft. Trycket skall vara minst 4 MPa (40 bar).

Jordkabeln används för ”jordning” av instrumentet mot dilatometern så att strömkretsen sluts då kontaktdonet bakom membranet slår till.

Vakuumpumpen används för att för hand suga in dilatometerns membran mot botten av tryckkammaren i dilatometern och att trycka ut det 1,1 mm vid kalibrering av nollvärden.

Mått och toleranser m.m. redovisas bl.a. i av SGF rekommenderad standard. Där anges att dilatometerplattans tjocklek ska vara 13,5 – 15,0 mm. Spetsvinkeln i eggen ska vara 16°. Dilatometern ska vara rak. Även neddrivningsstängerna ska vara raka, maximal utböjning får vara 0,5 mm/m för de nedersta 5 metrarna och 1 mm/m högre upp. Skarvarna ska ha samma rakhet som stängerna.

Tryckslangen mellan dilatometer och mät- och regleringsinstrument ska vara tät. Avläsningsfelet på instrumentets manometrar får maximalt vara 0,5 % av mätområdet. Instrumentet ska kalibreras minst en gång per år eller efter skada, överbelastning och reparation.

9.2.3 Kontrollpunkter före användning

Kontrollera att:

- Kalibreringen av mätinstrumentet är giltig enligt företagets kvalitetssystem.
- Membranet är tätt och inte alltför slitet (repigt). Kontrollera också att membranet inte är alltför tjockt och styvt. För lös och medelfast finkornig jord används normalt s.k. EL-membran. Membranet byts vid behov.
- Mätinstrument, slangar och dilatometer är täta för de tryck som kan tänkas bli aktuella.
- Dilatometer och stänger är raka och uppfyller övriga krav.
- Transportsäkringen på manometerns baksida är borttagen.
- Batterisignalen är stark och batteriet är i god kondition.

9.2.4 Utförande av försök

1. Torrskorpa och fyllning förborras. Det förborrade hålet bör ha en diameter av minst 10 cm.

2. Trä tryckslang 2 genom samtliga neddrivningsstänger och fäst den första stängen i neddrivningsanordningen. Skydda kontakter och anslutningar. Anslut dilatometern till tryckslang 2 (vrid dilatometern - inte slangen). Kontrollera att elkabeln ansluts rätt. Anslut dilatometern till stängen (vrid stängen -